

Petra Mendlová: Rumunská dramatická tvorba 60. a 70. let 20. století
(Ústav románských studií FFUK, 2007)

Petra Mendlová si zvolila téma diplomové práce s ohledem na svůj dlouhodobý zájem o rumunské divadlo, k jehož prohloubení přispěla možnost blíže se seznámit s divadelním životem i s odbornou literaturou během studijního pobytu na Bukurešťské univerzitě.

Časové vymezení práce na 60. a 70. léta 20. století se nabízí proto, že jde o období mimořádně zajímavé, v němž rumunští spisovatelé reagovali na ideologické uvolnění jak společenskou kritikou, tak obrodou literárnosti - tematickým a žánrovým obohacením, zaváděním nových poetik, experimentováním s autorskou perspektivou, kompozicí i jazykem. Z řady dramatických autorů, kteří připadali v úvahu, byli pro diplomovou práci vybráni čtyři, jejichž tvorba je obzvláště reprezentativní pro dané období a svou originalitou ovlivnila další vývoj rumunského divadla.

Předkládaná práce se může pochlubit jedním prvenstvím: je prvním česky psaným pojednáním o poválečném rumunském divadle, jehož se okrajově a heslovitě dotkly zatím jen slovníkové příručky počínaje *Slovníkem světových dramatiků – Rumunští autoři* (Divadelní ústav Praha, 1978). Po stručném nastínění hlavních směrů vývoje rumunského dramatu od konce 19. století po současnost (*Úvod*, s. 4-6) se diplomantka zabývá v samostatných kapitolách vybranými dramatiky (Teodor Mazilu, Dumitru Radu Popescu, Marin Sorescu a Ion Băieșu), seřazenými chronologicky podle počátku jejich tvorby pro divadlo (*1.-4. kapitola*, s. 7-74). Syntetické shrnutí charakteristických rysů a přínosu dramatického díla zvolených autorů je předmětem závěrečné páté kapitoly nazvané *Inovace v dramatické tvorbě 60. a 70. let 20. století* (s. 75-84).

Těžištěm předkládané práce jsou monografické kapitoly, do nichž diplomantka zahrnuje vždy po pěti divadelních hrách, aby pohled na autorovu dramatickou tvorbu byl co nejúplnější. Tato část práce má hodnotu informativní a popisnou, přičemž největší pozornost autorky se soustřeďuje na podrobné převyprávění děje, doplněné klasickou psychologickou charakteristikou postav. Takto prvoplánově chápaný rozbor by se osvědčil u realistického (mimetického) díla, ale nefunguje u her z druhé poloviny 20. století, v nichž „příběh“ postrádá výstavbu od expozice ke katastrofě a jejichž „protagonisté“ jsou autorskými konstrukcemi. Ve čtyřech kapitolách se jen útržkovitě dovídáme, že novost představovaných děl spočívá v uplatnění podobenství a alegorií, v symbolickém významu postav, v potlačení fabule na úkor morálního poselství. Literární analýza vybraných divadelních textů by měla lépe objasnit, jakých prostředků a postupů ten který autor užívá k dosažení estetického účinku a v čem spočívá originalita jeho tvůrčí metody. Omezím se jen na několik příkladů. V kapitole věnované D.R. Popescovi se dočteme, že „autor se vyhýbá jakýmkoli mravoučným závěrům“ (s.38), o něco dále, že „zašifované mravní ponaučení je třeba hledat“ (s.39). Z jeho literárních postupů je stručně zmíněno pouze využití uzavřeného prostoru (s. 39). V souvislosti s M. Sorescem lze souhlasit, že tento autor přinesl „hlubokou filozofickou meditaci prostřednictvím dramatu“ (s. 45), avšak jeho poetiku nevysvětlí zkratkovitě srovnání: „Jestliže v *Kostelníkovi* a *Jonášovi* šlo o jakousi úvahu se zdrcujícími následky, v *Korytu řeky* je atmosféra více rozvinuta literárními prvky“ (s. 48; jakými konkrétně?). U I. Băieșu by bylo třeba zdůraznit průlomovost tematiky, protože v jeho hře se poprvé mluví o politických udáních a o represivní povaze lidovědemokratického režimu (což plně nevystihuje povšechná charakteristika na s. 61-62).

V 5. kapitole autorka naštěstí opouští popisnost ve prospěch syntetizujícího pohledu. Díky inspiraci sekundární literaturou (Alex. Ștefănescu, Mircea Cristea) sestavuje obraz

dramatu 60. a 70. let, v němž dochází k zásadní změně v pojetí postav i děje, k uplatnění mýtu a alegorie, k prolínání mezi tragičnem, komičnem a absurditou. Právě tato část práce se mi jeví jako východisko k dalšímu studiu, pokud se P. Mendlová bude i nadále věnovat zvolenému tématu.

Obecná metodologická výhrada se týká toho, že kromě 5. kapitoly nejsou v textu práce přiznány zdroje, z nichž se cituje, a většinou se nečiní rozdíl mezi citací, parafrází a vyjádřením vlastního názoru. V seznamu sekundární literatury je uveden obsáhlý seznam literárněhistorických a literárněkritických prací, z nichž se v práci pravděpodobně citovalo, ale z poznámkového aparátu si o tom nemůžeme učinit představu. Na přejímání z rumunské odborné literatury čtenáře upozorní nejspíš doslovné (nečeské) vyjadřování, např. „Ze všech prostředků specifických pro divadelní umění (postavy, dekorace, dialogy atd.) vyrobil jakousi harfu, na níž hraje s jistotou, něžností a lehkostí“ (s. 56).

Na druhé straně je třeba uvést přednosti předložené diplomové práce, k nimž patří mj. to, že je doplněna pracovním překladem dvou rozebíraných textů - jednoaktovek T. Mazila *Krásně je v září v Benátkách* a *Klobouk na nočním stolku*. Na začátečníka jsou překlady zdařilé a možná naznačují, jakým směrem se diplomantka zaměří ve své další činnosti.

Poprvé na oboru rumunistika je diplomová práce vybavena nejen rumunským resumé, ale i shrnutím v angličtině a v češtině (jak jsme byli informováni, pro potřeby elektronické evidence všech diplomových prací na Univerzitě Karlově). V rumunském resumé by bylo třeba opravit několik gramatických chyb: „patru autori, ai căror operă“ (s. 85), „dramaturgia românească anilor 60“ (s. 85), „subiectele însuși“ (s. 85), „mândrii de viciile și imoralitatea lor“ (s. 86), „mi-am concentrat asupra“ (s. 86), „temele principale pieselor“ (s. 88), „a fost pedepsit de dumnezeu“ (s. 88), „elementul epic de baza“ (s. 88).

Pokud jde o jazykovou stránku, práce je napsána kultivovanou češtinou, jen občas narušenou gramatickými, stylistickými nebo interpunkčními prohřešky, např. „čestný, finanční úředník“ (s. 8), „oba se schovávají pod deštníkem chránící agresivní bidáctví“ (s. 11), „upřednostnili obrano-příživnický postoj“ (s. 15), „fascinace hrdiny k vlastnímu údělu“ (s. 39), „i ostatní autoři se zabývali a poukazovali ve svých dílech na...“ (s. 40), „témata, které jsou obsaženy“ (s. 42), „záměr, jenž si vytyčil“ (s. 45), „dítě, jenž je symbolem“ (s. 47), atd.

Přes výše uvedené připomínky jsem přesvědčena, že práce Petry Mendlové plně odpovídá nárokům kladeným na absolventskou práci. Domnívám se, že tento první pohled na rumunské divadlo 60. a 70. let 20. století by mohl pro autorku znamenat východisko k dalšímu přínosnému výzkumu ve zvolené oblasti.

V Praze dne 8. 9. 2007

Libuše Valentová,
vedoucí diplomové práce